

Số: /BC-SNN

Điện Biên, ngày tháng 5 năm 2020

BÁO CÁO

Tình hình thực hiện phát triển cây Cao su trên địa bàn tỉnh

Thực hiện Kế hoạch số 44/KH-HĐND ngày 07/4/2020 của Hội đồng nhân dân tỉnh Điện Biên về việc Tổ chức giải trình tại phiên họp Thường trực hội đồng nhân dân tỉnh; Công văn số 1053/UBND-TH ngày 14/4/2020 của Ủy ban nhân dân tỉnh về việc thực hiện Kế hoạch giải trình tại phiên **họp Thường** trực Hội đồng nhân dân tỉnh. Sở Nông nghiệp và PTNT báo cáo tình hình thực hiện phát triển cây Cao su trên địa bàn tỉnh. Cụ thể như sau:

I. QUY HOẠCH PHÁT TRIỂN CÂY CAO SU

Đề tận dụng, khai thác hiệu quả về tiềm năng về đất đai, khí hậu thời tiết của tỉnh trong quá trình xây dựng và phát triển kinh tế, xã hội, chuyển dịch cơ cấu kinh tế, cơ cấu lao động, cơ cấu cây trồng, cải thiện nguồn thu ngân sách địa phương; Ban Thường vụ Tỉnh ủy đã họp thống nhất chủ trương, định hướng phát triển cây Cao su trên địa bàn tỉnh tại Thông báo số 355-TB/TU ngày 15/10/2007.

Căn cứ Nghị quyết số 107/2007/NQ-HĐND ngày 10/12/2007 của Hội đồng nhân dân tỉnh về việc định hướng và giải pháp phát triển cây Cao su trên địa bàn tỉnh Điện Biên; Nghị quyết số 144/2007/NQ-HĐND ngày 12/12/2007 của Hội đồng nhân dân tỉnh về việc thông qua quy hoạch phát triển cây Cao su và ban hành chính sách hỗ trợ phát triển cây Cao su trên địa bàn tỉnh Điện Biên đến năm 2020. Ngày 30/7/2009, UBND tỉnh đã ban hành Quyết định số 1305/QĐ-UBND phê duyệt dự án Quy hoạch phát triển cây Cao su trên địa bàn tỉnh Điện Biên giai đoạn 2008-2020; theo đó, tổng diện tích quy hoạch trồng Cao su toàn tỉnh là 72.900 ha; phạm vi quy hoạch trên địa bàn 35 xã, phường, thị trấn thuộc 06 huyện và thành phố Điện Biên Phủ¹.

Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện phát triển Cao su theo quy hoạch được duyệt đã phát sinh một số vướng mắc, cụ thể: Ngày 09/9/2009, Bộ Nông nghiệp và PTNT ban hành Thông tư 58/2009/TT-BNNPTNT về hướng dẫn trồng Cao su trên đất lâm nghiệp (thay thế Thông tư số 127/2008/TT-BNNPTNT ngày 31/12/2018) dẫn đến thay đổi quy định trong việc xác định tiêu chí, đối tượng đất lâm nghiệp chuyển sang trồng cây Cao su; quá trình triển khai quy hoạch tại một số địa phương cho thấy quy hoạch chưa sát với tình hình thực tế (quy hoạch phát triển cây Cao su trên một số diện tích đất có rừng, độ dốc lớn thuộc quy hoạch rừng phòng hộ; một số diện tích có độ cao quá mức cho phép, không thích hợp với yêu cầu sinh thái của cây Cao su; một số địa phương có diện tích đất phù hợp, người dân có nguyện vọng phát triển cây Cao su nhưng chưa được đưa vào quy hoạch).

¹ Tuần Giáo, Mường Ảng, Điện Biên Đông, Điện Biên, Mường Chà, Mường Nhé

Do đó, năm 2014, thực hiện Thông báo số 676-TB/TU ngày 28/11/2014 Ban Thường vụ Tỉnh ủy về điều chỉnh qui hoạch phát triển Cao su và xây dựng kế hoạch đầu tư công trung hạn; trên cơ sở Nghị quyết số 356/NQ-HĐND ngày 12/12/2014 của Hội đồng nhân dân tỉnh về việc thông qua điều chỉnh Quy hoạch phát triển cây Cao su trên địa bàn tỉnh Điện Biên đến năm 2020; ngày 26/12/2014, UBND tỉnh đã ban hành Quyết định số 1049/QĐ-UBND phê duyệt điều chỉnh Quy hoạch phát triển cây cao su trên địa bàn tỉnh Điện Biên đến năm 2020, với các nội dung chính như: Triển khai thực hiện trên địa bàn 07 huyện và Thành phố Điện Biên Phủ², với quy mô diện tích 20.000 ha (giai đoạn 2008-2015 là 6.000 ha; giai đoạn 2016-2020 là 14.000 ha) và dự kiến xây dựng 04 nhà máy chế biến mủ.

II. KẾT QUẢ THỰC HIỆN

1. Diện tích trồng, diện tích và sản lượng khai thác

Sau 12 năm thực hiện, đến nay trên địa bàn tỉnh đã tổ chức trồng được 5.025,11 ha cây Cao su (đạt 25% so với quy mô tại Quyết định số 1049/QĐ-UBND)³, trong đó có 4.915,67 ha Cao su đại điền, chiếm 97,82% (Công ty cổ phần Cao su Điện Biên là 3.737,79 ha; Công ty cổ phần Cao su Mường Nhé là 1.177,88 ha), diện tích Cao su tiểu điền là 109,44 ha⁴.

Bắt đầu từ năm 2017, một số diện tích trồng cây Cao su của các Công ty cổ phần Cao su đã bắt đầu cho khai thác mủ và đến nay đã có 2.667,64 ha cho khai thác mủ, chiếm 54,2% diện tích trồng (Công ty cổ phần Cao su Mường Nhé: 300,43 ha; Công ty cổ phần Cao su Điện Biên: 1.746,25 ha). Sản lượng mủ thu hoạch từ năm 2017 đến tháng 4/2020) đạt 4.006,447 tấn mủ quy khô⁵. Cụ thể:

- Năm 2017: Công ty cổ phần Cao su Điện Biên thực hiện khai thác diện tích 630,81 ha, sản lượng đạt 443,18 tấn mủ quy khô.

- Năm 2018: Tổng diện tích khai thác là 1.424,22 ha (Công ty cổ phần Cao su Mường Nhé: 202,76 ha; Công ty cổ phần Cao su Điện Biên: 1.221,46 ha); tổng sản lượng khai thác đạt 1.166,267 tấn mủ quy khô⁶.

- Năm 2019: Tổng diện tích khai thác là 2.046,68 ha (Công ty cổ phần Cao su Mường Nhé là 300,43 ha; Công ty cổ phần Cao su Điện Biên là 1.746,25 ha);

² Tuần Giáo, Mường Ảng, Điện Biên, Mường Chà, Mường Nhé, TP. Điện Biên Phủ, bổ sung Tòa Chùa, Nậm Pồ.

³ Ngày 19/01/2016, Bộ Nông nghiệp và PTNT ban hành Kế hoạch hành động của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn thực hiện Nghị quyết số 01/NQ-CP ngày 07/01/2016 của Chính phủ về những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu chỉ đạo điều hành thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và dự toán ngân sách nhà nước năm 2016, theo đó có nội dung “Đối với cao su: Theo dõi sát diễn biến giá cao su trên thị trường để có biện pháp kỹ thuật chăm sóc, khai thác mủ hợp lý, giãn khai thác mủ nếu thị trường tiếp tục khó khăn; hoàn thành rà soát quy hoạch cao su cả nước trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt; năm 2016 không trồng mới, kể cả những vùng trong quy hoạch”; Do đó, từ năm 2016 tỉnh Điện Biên không thực hiện trồng mới diện tích Cao su.

⁴ Huyện Mường Chà (1.268,9 ha), Tuần Giáo (1.291,87 ha), Điện Biên (981,78 ha), Mường Nhé (1.202,88 ha), Mường Ảng (189,5 ha) và thành phố Điện Biên Phủ (90,18 ha). Diện tích Cao su tiểu điền (do các hộ, gia đình, cá nhân đầu tư trồng) là 109,44 ha chiếm 2,18% (huyện Điện Biên: 39 ha, huyện Mường Ảng: 45,44 ha, huyện Mường Nhé: 25 ha)

⁵ Công ty cổ phần Cao su Mường Nhé: 405,27 tấn; Công ty cổ phần Cao su Điện Biên: 3.601,42 tấn.

⁶ Công ty cổ phần Cao su Mường Nhé: 125,027 tấn; Công ty cổ phần Cao su Điện Biên: 1.041,24 tấn.

sản lượng mủ khai thác đạt 2.132 tấn mủ quy khô⁷.

- Tính đến ngày 20/4/2020: Tổng diện tích khai thác là 2.667,64 ha (Công ty cổ phần Cao su Mường Nhé là 388,17 ha; Công ty cổ phần Cao su Điện Biên là 2.279,47 ha); sản lượng mủ khai thác đạt 265 tấn mủ quy khô⁸.

2. Kết quả thực hiện Phương án phân chia sản phẩm mủ Cao su

- Theo Phương án phân chia sản phẩm được ký kết giữa Tập đoàn Công nghiệp Cao su Việt Nam và UBND tỉnh Điện Biên⁹, người dân góp vốn bằng quyền sử dụng đất để thực hiện phát triển cây Cao su được hưởng 10% giá trị sản phẩm mủ Cao su khai thác.

- Thực hiện Phương án, đến nay các Công ty cổ phần Cao su trên **địa bàn tỉnh** đã thực hiện chi trả 4.497,1 triệu đồng cho người dân góp vốn bằng quyền sử dụng đất để thực hiện phát triển cây Cao su, trong đó:

+ Công ty cổ phần Cao su Điện Biên: Đã thực hiện chi trả 1.444,4 triệu đồng tiền phân chia sản phẩm năm 2017 và tạm ứng 2.611 triệu đồng tiền phân chia sản phẩm mủ năm 2018. Năm 2019 đến nay chưa chi trả.

+ Công ty cổ phần Cao su Mường Nhé: Đã thực hiện chi trả tạm ứng 197,7 triệu đồng tiền phân chia sản phẩm năm 2018 và 244 triệu đồng tiền phân chia sản phẩm năm 2019.

Các khó khăn trong việc thực hiện Phương án phân chia sản phẩm đã được Sở Nông nghiệp và PTNT báo cáo tại **Báo cáo số 261/BC-SNN ngày 20/02/2019**.

3. Những hiệu quả ban đầu của dự án phát triển cây Cao su

Mặc dù việc phát triển cây Cao su trên địa bàn tỉnh hiện nay đang gặp một số khó khăn do giá mủ Cao su trên thị trường thế giới trong những năm gần đây xuống thấp, sản lượng mủ khai thác những năm đầu chưa cao. Tuy nhiên, qua các năm thực hiện có thể cho thấy dự án phát triển cây Cao su trên địa bàn tỉnh đã bước đầu đã mang lại những hiệu quả thiết thực như:

a) Tạo được việc làm và nâng cao thu nhập cho một số người dân lao động địa phương

- Giải quyết việc làm cho lao động địa phương:

+ Trong thời kỳ kiến thiết cơ bản, trung bình hàng năm mỗi Công ty cổ phần Cao su sử dụng khoảng 600-700 lao động thường xuyên và khoảng 300-400 lao động thời vụ.

+ Khi chuyển sang thời kỳ khai thác mủ, 02 Công ty sử dụng trên 500 lao động thường xuyên và 350 lao động thời vụ, trong đó chủ yếu là lao động đồng bào dân tộc thiểu số ở địa phương. Mặc dù giá mủ đang xuống thấp nhưng công nhân tham gia chăm sóc, khai thác mủ có thu nhập bình quân từ 4,0 đến 4,5 triệu

⁷ Công ty cổ phần Cao su Mường Nhé: 260 tấn; Công ty cổ phần Cao su Điện Biên: 1.872 tấn.

⁸ Công ty cổ phần Cao su Mường Nhé: 20 tấn; Công ty cổ phần Cao su Điện Biên: 245 tấn.

⁹ Phương án được ký kết ngày 18/10/2016

đồng/người/tháng (thời gian làm việc trong ngày của công nhân khai thác mủ rất ngắn từ 5h - 8h sáng, thời gian còn lại được nghỉ ngơi và tham gia phát triển kinh tế gia đình, điều này rất phù hợp với tập quán sản xuất của người dân). Ngoài ra, người lao động được hưởng các chế độ phúc lợi xã hội như: Đóng bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế, bảo hiểm thất nghiệp, được trang bị bảo hộ lao động và hưởng chế độ ăn ca,...

b) Góp phần nâng cao trình độ dân trí, thay đổi tập quán, phương thức canh tác

Khi tham gia góp đất trồng Cao su và làm công nhân cho các Công ty, người dân được đào tạo, hướng dẫn kỹ thuật về trồng, chăm sóc, khai thác mủ, được tuyên truyền đầy đủ các chủ trương, chính sách pháp luật của nhà nước có liên quan, được bồi dưỡng nâng cao ý thức, trách nhiệm trong lao động và trách nhiệm chung với cộng đồng từ đó góp phần nâng cao trình độ nhận thức về sản xuất, thay đổi tập quán canh tác, hình thành tư duy, tác phong công nghiệp và nâng cao ý thức về bảo vệ và phát triển bền vững tài nguyên rừng.

c) Phát triển một số cơ sở hạ tầng, góp phần nâng cao tỷ lệ che phủ rừng của tỉnh

Trong quá trình thực hiện dự án phát triển cây Cao su, các Công ty Cao su trên địa bàn tỉnh đã phối hợp với chính quyền địa phương xây dựng được: 350 km đường lô, đường liên lô (bao gồm cả đường bê tông và đường đất); 20.000m đường điện, 15.000m đường nước sinh hoạt,... Ngoài ra, các diện tích trồng cây Cao su đã góp phần làm tăng tỷ lệ che phủ rừng của tỉnh.

III. KHÓ KHĂN, VƯỚNG MẮC

Trong 02 năm qua, việc phân chia sản phẩm mủ Cao su đã góp phần động viên người dân yên tâm phối hợp với các Công ty cổ phần Cao su chăm sóc, khai thác, bảo vệ diện tích cây Cao su đã trồng. Tuy nhiên, do giá mủ Cao su trên thị trường thế giới xuống thấp, sản lượng mủ khai thác những năm đầu chưa cao, trong khi các chi phí khấu trừ (chi phí quản lý doanh nghiệp, chi phí bán hàng, chi phí hỗ trợ khu vực miền núi phía Bắc, chi phí chế biến) dẫn đến lợi nhuận người dân được hưởng thấp hơn rất nhiều so với sản xuất các loại cây lương thực khác, cụ thể:

- Công ty cổ phần Cao su Điện Biên: Năm 2017 (năm đầu tiên khai thác) người dân được chia lợi nhuận khoảng 2.237.756 đồng/ha¹⁰ khai thác. Năm 2018 (năm thứ hai), người dân được chia lợi nhuận khoảng 1.998.155 đồng/ha cây Cao su khai thác.

- Công ty cổ phần Cao su Mường Nhé: Năm 2018 (năm đầu thực hiện khai thác), người dân được chia lợi nhuận khoảng 1.225.901 đồng/ha¹¹ khai thác.

IV. ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

Đề đảm bảo quyền lợi cho người dân góp đất trồng Cao su trên địa bàn tỉnh,

¹⁰ Tính theo diện tích, sản lượng khai thác và giá mủ Cao su quy khô, đồng đặc đã được liên ngành thống nhất

¹¹ Tính theo diện tích, sản lượng và giá mủ Cao su quy khô, đồng đặc dự kiến của Sở Tài chính

Sở Nông nghiệp và PTNT đề nghị:

- UBND tỉnh: Kiến nghị Tập đoàn công nghiệp Cao su Việt Nam xem xét, điều chỉnh giảm các khoản chi phí: Chi phí chế biến, chi phí bán hàng hàng, chi phí hỗ trợ thương hiệu,... cho các Công ty khu vực miền núi phía Bắc khi tính giá mủ Cao su theo thị trường, để thúc đẩy quá trình quản lý khai thác, từ đó tăng giá trị sản phẩm, cải thiện giá trị thu nhập cho người dân góp đất, đây là cơ sở để bảo vệ phát triển bền vững diện tích Cao su hiện có.

- Các Công ty cổ phần Cao su tăng cường cắt giảm các chi phí quản lý không cần thiết để cùng người dân hỗ trợ tháo gỡ khó khăn do giá mủ xuống thấp; đồng thời tăng cường tuyên truyền vận động người dân trong việc nâng cao ý thức bảo vệ, chăm sóc vườn cây nhằm giảm thiểu rủi ro gây thiệt hại kinh tế.

- UBND cấp huyện: Chỉ đạo các cơ quan chuyên môn quan tâm ưu tiên hỗ trợ đào tạo nghề hàng năm cho các lao động của các hộ gia đình, cá nhân có góp đất trồng Cao su, để góp phần tạo việc làm chuyển đổi ngành nghề cho nhóm đối tượng này (thực hiện nội dung tại Quyết định số 16/2011/QĐ-UBND).

Trên đây là nội dung báo cáo tình hình phát triển cây Cao su trên địa bàn tỉnh. Sở Nông nghiệp và PTNT báo cáo Thường trực Hội đồng nhân dân tỉnh, Ủy ban nhân dân tỉnh./.

Nơi nhận:

- Thường trực HĐND tỉnh (báo cáo);
- UBND tỉnh (báo cáo);
- Lưu: VT, KHTC.

GIÁM ĐỐC

Bùi Minh Hải